

Mininotat

Feedback fra afprøvning af råudkast til fagplanen for håndværk og design

Afprøvning af råudkast til fagplaner i efteråret 2025

Dette mininotat er en sammenfatning af feedback fra de lærere, der har deltaget i afprøvningen af råudkastet til fagplanen for håndværk og design i efteråret 2025. EVA har gennemført afprøvningen for Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) i regi af Udviklingsprogram for afprøvning af fagplaner. Udviklingsprogrammet er en del af Fagfornyelsen, som Folkeskolens forligskreds besluttede i 2024. De nye fagplaner træder i kraft i skoleåret 2027/28.

Mininotatet er opdelt i to dele:

- Del 1: Feedback fra *regionale workshops*, som lærere fra tilmeldte fagplansskoler har deltaget i på tværs af landet
- Del 2: Feedback fra *lokale afprøvnings*, som lærere og andre aktører selv har gennemført og indsendt til EVA

Formålet med mininotatet er at gengive lærernes stemmer og sammenfatte de mest fremtrædende pointer fra deres feedback. EVA har derfor ikke foretaget en egentlig analyse af det samlede feedbackmateriale.

Den samlede afprøvning i efteråret 2025

Regionale workshops

Antal gennemførte regionale workshops i alle fem regioner:	7
Antal tilmeldte fagplansskoler til regionale workshops:	119
Antal tilmeldte lærere til regionale workshops:	319

Lokale afprøvnings

Antal bidrag fra fagplansskoler:	135
Antal bidrag fra andre skoler/aktører:	32
Antal bidrag fra lokale afprøvnings i alt:	167

Del 1: Feedback fra regionale workshops

Om datagrundlaget

EVA har i løbet af efteråret 2025 gennemført regionale workshops for lærere på fagplansskoler, der har tilmeldt sig Udviklingsprogrammet for afprøvningen af fagplaner. Ved de regionale workshops har lærerne været samlet til afprøvninger af de første råudkast til fagplanerne for deres fag. Der er udarbejdet en fælles spørgesamme på tværs af alle fag og nogle fagspecifikke spørgsmål, som er blevet anvendt ved alle afprøvninger. Under afprøvningerne har EVA dokumenteret lærernes feedback ved notatskrivning, hvilket udgør datagrundlaget for følgende sammenfatning.

Ved alle afprøvninger på de regionale workshops har lærerne også selv udfyldt feedbackplancher. Disse er udleveret til fagudvalgene og indgår derfor ikke i denne sammenfatning. Feedbackplancherne er et udtryk for førstehåndsfeedback fra lærerne og skal fungere som et supplement til fagudvalgets videre arbejde.

Afprøvning af råudkast til fagplanen for håndværk/design

Antal regionale workshops, hvor fagplanen er afprøvet:	2
Antal lærere, som har tilmeldt sig den regionale workshop i faget:	7

1. Fagets formål

Det har vi spurgt lærerne om:

1. Giver teksten om Fagets formål umiddelbart mening (ud fra 'Afsnittets hensigt')?
 - a. Hvorfor/hvorfor ikke?
2. Hvor i teksten kan I særligt se jeres fag for jer?
 - a. Giv konkrete eksempler.
3. Kan I læse af teksten, hvad eleverne skal have ud af undervisningen?
 - a. Giv eksempler på, hvad der fungerer godt, og hvad der kan skrives tydeligere?

1.1 Giver teksten om Fagets formål umiddelbart mening?

Hvor giver teksten særligt mening?

- Lærernes vurderer overordnet, at teksten giver mening og er skrevet i et forståeligt sprog.
- Lærerne fremhæver, at der bliver lagt mere vægt på materialer, færdigheder og det praktiske arbejde frem for teori.
- Lærerne er enige om, at eleverne skal eksperimentere, turde begå fejl og udvikle sig gennem erfaring i faget.

Hvor giver teksten mindre mening?

- Begrebet *vurdere*: Nogle lærere finder det for ambitiøst for eleverne (særligt i valgfaget), mens andre finder det rimeligt. De foreslår at erstatte med "reflektere" eller "evaluere", som peger mere fremad.
- Begrebet *mestring*: Lærerne oplever, at begrebet er på et for højt niveau, især for valgfaget. De foreslår begreber som "kendskab til", "få erfaring med" eller "praktisk hånddelag".
- Nogle lærere savner, at "design" nævnes i formålet, især hvis teksten skal dække både obligatorisk fag og valgfag.

1.2 Hvor i teksten kan I særligt se jeres fag for jer?

- 1 Lærerne ser deres fag afspejlet tydeligt i stk. 2. Her fremhæver de særligt begreberne *værkstedsfællesskab*, *mestring* og *hånddelag*.
- 2 Lærerne oplever, at sidste sætning i stk. 3 om *bæredygtighed* er et vigtigt element, der både passer godt til fagets indhold, til lærernes ansvar for bæredygtighed og til skolernes arbejde med at bruge materialer ansvarligt.
- 3 Lærerne giver udtryk for, at formålets fokus på elevernes proces er en vigtig del af undervisningen, hvor fx det at lære at bruge værktøj er en del af elevernes udvikling.

Forslag til justeringer

- Lærerne oplever, at designaspektet er uklart beskrevet og foreslår, at denne beskrivelse skærpes. De diskuterer, hvorvidt design skal fremhæves eller nedtones i den nye fagplan. De er fx i tvivl om, hvorfor der skrives om *skabende processer* frem for "designprocesser".

- Lærerne påpeger, at Fagets formål ikke skal være det samme for det obligatoriske fag og valgfaget, da valgfaget retter sig mod elever med særlig interesse for faget. Valgfaget forventes at indeholde mere design, refleksion og valg.
- Lærerne savner desuden, at nysgerrighed nævnes eksplicit som en vigtig del af faget.

3.1 Kan I læse af teksten, hvad eleverne skal have ud af undervisningen?

Lærere oplever, at de godt kan se faget i 3.-6. klasse. Begrebet *verden* opleves at høre mere til i valgfaget end for 3.-6. klasse.

2. Fagets karakter

Det har vi spurgt lærerne om:

1. Giver teksten om Fagets karakter umiddelbart mening (ud fra 'Afsnittets hensigt')?
 - a. Hvorfor/hvorfor ikke?
2. Er beskrivelsen af Fagets karakter relevant for jeres fag?
 - a. Giv konkrete eksempler på, hvor teksten opleves relevant?
 - b. Er der noget, der kan udelades?
 - c. Er der noget, I savner?

2.1 Giver teksten om Fagets karakter umiddelbart mening?

Hvor giver teksten særligt mening?

Der er bred enighed blandt lærerne om, at teksten umiddelbart giver mening og refererer til vigtige elementer i faget. Teksten rummer mange gode intentioner, men dele af indholdet kan være vanskelige at afkode.

Hvor giver teksten mindre mening?

- Nogle lærere mener, at Fagets karakter gør det nemt at komme ind i faget og kan læses af lærere uden linjefag. Lærerne foreslår, at indholdet i afsnittet med fordel kan foldes ud i en undervisningsvejledning.
- Nogle lærere peger på, at uerfarne lærere vil have svært ved at forstå teksten uden sparring med mere erfarne kolleger.
- Lærerne mener, at fagplanen i højere grad skal afspejle "den formelle del", hvor eleverne øver sig og lærer et håndværk/et hånddelag.
- Lærerne ønsker, at progressionen fra "begynder" til "at kunne et håndværk" beskrives mere tydeligt.

Forslag til justeringer

Lærerne peger på flere steder, hvor sproget og begreberne kan forenkles eller præciseres:

- *Profession* og *hobby* er ikke børnenære nok og kræver oversættelse fra læreren.
- *Designprofession* virker snævert og erhvervsrettet. Det foreslås erstattet med "designhistorie" eller "designkultur".
- *Fritidslivets mange hobbyer* lyder pudsigt, og *hobbyer* foreslås erstattet med "aktiviteter".
- *Temaer* skaber usikkerhed om, hvorvidt lærerne selv skal vælge eller får temaer fastlagt fra fagplanen.
- Citationstegn om ordet *fejl* kan fjernes, da fejl ses som naturlige og læringsskabende.

Særligt for fagplanen til valgfaget:

- Lærerne oplever, at sproget for tungt og kompliceret. De peger på ord som *iterativ* og *fænomener* og særligt næstsidste tekststykke.
- Lærerne fremhæver, at udtrykket ... *dels som hobby, dels som profession* fungerer godt, fordi sammenhængen mellem de to begreber er tydeligere end i fagplanen for det obligatoriske fag.

2.2 Er beskrivelsen af Fagets karakter relevant for jeres fag?

Hvor opleves teksten relevant?

Lærere i begge regioner vurderer, at beskrivelsen af fagets karakter er relevant og rammende for faget. Der er flere konkrete eksempler på steder, hvor teksten opleves relevant, blandt andet:

- Når der står *Faget er et værkstedsfag ...*
- Når der skrives *færdigheder* frem for "kompetencer", da det afspejler fagets praksisnære tilgang.
- ... *Menneskers brug af naturen som ressource kan indgå i designarbejdet* – her giver *kan* lærerne frihed.

Hvad savnes?

- Lærerne savner begreber som "fantasi" (som i formålet), "mestring", "traditioner" (som noget andet end historisk) og "teknologier" (fx i andet afsnit, hvor der blandt andet henvises til maskiner og redskaber).
- Lærerne foreslår at erstatte formuleringen *fritidslivets mange hobbyer* med "glæden ved at skabe med hænderne".
- Nogle lærere studser over ordet *repertoire*, som de foreslår at omformulere.

3. Fagets indhold

Det har vi spurgt lærerne om:

1. Giver teksten om Fagets indhold umiddelbart mening (ud fra 'Afsnittets hensigt')?
 - a. Hvorfor/hvorfor ikke?
2. Kan I genkende jeres fag i de beskrevne indholdsområder?
 - a. Hvor træder det faglige indhold tydeligt eller mindre tydeligt frem?
 - b. Kan I finde eksempler i teksten, der inspirerer til/giver billeder af konkret undervisning i faget?
3. Hvordan fungerer figuren for fagets indhold?
 - a. Skaber figuren sammenhæng mellem de beskrevne indholdsområder? – Hvorfor/hvorfor ikke?
4. Opleves fagplanens forslag til trinforløb anvendeligt?
 - a. Hvorfor/hvorfor ikke?
5. Giver trinforløbet et billede af progression?
 - a. Hvorfor/hvorfor ikke?

3.1 Giver teksten om Fagets indhold umiddelbart mening?

Hvor giver teksten særligt mening?

Lærerne oplever, at teksten overordnet giver mening, fordi den afspejler faget og giver grundlag for spændende fagfaglige drøftelser.

- Indholdsområderne opleves generelt som nemme at forstå, og lærerne er glade for, at eleverne skal bruge deres sanser – det peger de på som en vigtig del af faget.
- De sætter pris på, at de kan tilrettelægge undervisningen ud fra elevernes interesser.
- Lærerne læser en frihed til selv at tilrettelægge det specifikke indhold i undervisningen, og at der ikke er meget specifikke mål.

For valgfaget har lærerne følgende kommentarer:

- Det er positivt, at valgfaget nævner mestring.
- Lærerne kan se de opstillede mål for sig. De oplever at, det første mål er ”spot on”.
- Lærerne fremhæver, at der står *sikker og hensigtsmæssig* i andet mål.
- Lærerne kan godt lide formuleringen *fabulerende processer*, men påpeger at det kan være vanskeligt at forstå.

Hvor giver teksten mindre mening?

Lærerne fremhæver nogle begreber, der er uklare og kan justeres:

- Nogle lærere er usikre på *design* – det er uklart, om de skal nedtone eller fremhæve design og designprocesser.

- Lærerne undrer sig over, hvad der menes med *ting* (vs. ”genstande”) i titlen på tredje indholdsområde: *Ting og kultur*. De foreslår at ændre titlen til ”Design og kultur” eller ”Genstande og kultur”.

Forslag til justeringer

- Forslag om at tilføje bæredygtighed til indholdsområdet *Materialer og ressourcer*. (Materiemangel fylder generelt meget på skolerne).
- Ønske om at henvise til ”sikkerhed”, som fylder meget i praksis.

For valgfaget har lærerne følgende kommentarer:

- Lærerne undrer sig over, at design fylder mere i valgfaget end i det obligatoriske fag.
- De to sidste linjer i andet indholdsområde kan flyttes ned til tredje indholdsområde.

3.2 Kan I genkende jeres fag i de beskrevne indholdsområder?

Hvor træder det faglige indhold tydeligt frem?

Lærerne oplever, at det faglige indhold træder tydeligt frem. De peger særligt på følgende:

- Formuleringen *Skabende processer er kernen i faget* sætter det skabende i fokus. De fremhæver flere konkrete eksempler:
- Ordet *reparere* kobler faget til genbrug og bæredygtighed.
- Sætningen om *undersøgelse af funktion, brug og betydning* er genkendelig og vigtig at have med.
- Godt, at sanserne fremhæves ved materialekendskab (hvordan materialer *lugter, lyder, føles og reagerer*).
- Formuleringer om at *eksperimentere med udtryk, teknikker og konstruktion og sætter ord på og ... se, beskrive og vurdere formelementer* er relevante for elevernes proces.
- Lærerne påpeger, at det er fint, at første indholdsområde er udvidet til *Håndværk og skabende designprocesser* i valgfaget, men ikke for de yngste klassetrin.

Hvor træder det faglige indhold mindre tydeligt frem?

- Lærerne er bekymrede for, at valgfaget rummer for meget indhold i forhold til den tid, der er til rådighed, og at mestringsniveauet virker højt. De er bekymrede for, at det bliver op til den enkelte lærer at prioritere, hvad der er vigtigst.
- Lærerne oplever, at *vilde problemer* er svært at forstå, og ønsker det præciseret.
- Lærerne er i tvivl om, hvordan *samarbejde* skal forstås. De spørger om, hvorvidt det er et krav, at eleverne skal samarbejde. De ønsker, at det tydeliggøres, at der er mulighed for både individuelt arbejde og samarbejde (også fordi man ved prøven kan arbejde individuelt). Samtidig mener lærerne, at det er godt med fokus på værkstedsfællesskaber, hvor eleverne taler sammen.

3.3 Hvordan fungerer figuren for fagets indhold?

Lærerne oplever samlet set, at figuren passer til det, der er beskrevet. De oplever dog, at den skal forklares tydeligere og forbedres visuelt.

- Lærerne peger på, at figuren kan være svært at afkode, og den skal kunne aflæses intuitivt.

- Lærerne foreslår, at figuren kan evt. sættes op under det første afsnit med de tre dots med indholdsområderne.
- Lærerne oplever, at figuren lægger op til en vægtning af indholdsområderne, hvor *Håndværk og skabende processer* omkranser de øvrige og derfor læses som et overordnet område, man ikke kan undgå.
- Lærerne påpeger, at ordet ”design” kunne indgå i modellen for valgfaget.
- Nogle lærere foretrækker, at figuren ikke er en cirkel, og nogle lærere foretrækker andre farver.

3.4 Opleves fagplanens forslag til trinforløb som anvendeligt?

Overordnet vurderer lærerne, at trinforløbene og indholdsområderne fungerer godt og er anvendelige, og at krav og niveau passer til klassetrinene.

- Lærerne finder det positivt, at der er delmål i det obligatoriske fag, og at klassetrin er slået sammen, da det giver fleksibilitet. Det kan dog være en udfordring, hvis samme lærer ikke underviser på begge klassetrin.
- Lærerne vurderer, at niveauet for klassetrin og progression mellem 3.-4. og 5.-6. klasse er passende og tydeligt.

Begreber og formuleringer der ifølge lærerne fungerer særligt godt

- Lærerne fremhæver *udforske håndværk og udvalgte designelementer, legende og fabulerende tilgange* samt *mestring og glæde* som vigtige formuleringer.
- Lærerne er også positive over for begreberne *problemløsende* og *innovativ* i 5.-6. klasse.
- Lærerne mener, at begreberne *reparere, genanvende* og *vedligeholde* er en vigtig cyklus. Lærerne er dog optaget af, hvad elever i 5.-6. klasse kan vedligeholde. Til gengæld ville det give mening at have med i valgfaget.

Forslag til justeringer

Lærerne har følgende forslag til justeringer:

- At dele sætningen *Grundlæggende værktøj og legende aktiviteter* op i to, da de ikke mener, at det sker samtidig.
- At ændre *Designprocessen* til ”Designelementer”, så der ikke er så høje forventninger.
- Ordet *simple* kan opleves nedladende og kan erstattes med ”enkle”.
- At ændre *eksperiment* til ”afprøve” i 3.-4. klasse, da eleverne skal have det grundlæggende på plads, før de eksperimenterer. At eksperimenterer passer derimod godt til 5.-6. klasse.
- At æstetik og æstetiske læreprocesser gerne må fylde mere sammen med funktion. Lærerne peger på, at materialiteten skal have værdi for andre.
- at tilføje begrebet ”fortrolighed”, fordi eleverne ud over at anvende også skal være fortrolige med et håndværk.

For valgfaget har lærerne følgende kommentarer:

- At målet om, at *eleverne mestrer forskellige håndværksmæssige teknikker ...* vil være for utydeligt for nogle lærere. De undrer sig samtidig over, hvor eleverne skal ”imitere”, når de også skal *mestre*. Lærerne foreslår at udelade de sidste tre linjer i det mål.

3.5 Giver trinforløbet et billede af progression?

- Lærerne oplever på tværs af regioner, at trinforløbene generelt viser tydelig progression, både i ordvalg og i forhold til det håndværksmæssige indhold.
- Lærerne oplever generelt en frihed til selv at kunne vurdere, hvad der er vigtigt for eleverne, og til selv at bestemme, hvilke teknikker man vil lære sine elever.
- Nogle lærere peger på, at det kunne være rart, hvis der var nogle bestemte teknikker, eleverne skulle kunne, når de kommer til valgfaget (fx at sy i hånden og save). Andre mener, at det kan være noget, man har dialog om på tværs af årgange på den enkelte skole.
- Lærerne foreslår, at progressionen evt. kan beskrives i skemaform for at vise det samlede billede.

Trinforløb for 3.-4. klasse

- Lærerne er generelt positive over for, at der står *skabende* og *legende* processer, og at der lægges vægt på "det enkle" på dette trin.
- Mht. det formulerede mål er lærerne glade for, at *glæde* indgår, og at målet handler om håndværksmæssige teknikker.

Trinforløb for 5.-6. klasse

- Lærerne er positive over, at eleverne her skal beskrive og lave skitser, da det er vigtigt frem mod valgfaget.
- Ved formuleringen *Eleverne er fortrolige med æstetisk funderede og undersøgende (...) designprocesser, hvor man forbedrer noget og udvikler noget nyt (...)* er lærerne i tvivl om, hvorvidt det handler om at "recycle/upcycle" noget eller at forbedre noget, eleverne selv har lavet.

4. Fagspecifikke spørgsmål

Det har vi spurgt lærerne om:

1. Forstår I sammenhængen mellem de tre indholdsområder?
 - a. Kom gerne med eksempler på, hvad der fungerer og ikke fungerer.
2. Er det tydeligt, at der både indgår praktisk og teoretisk indhold?
 - a. Hvis ja, giv gerne et eksempel på, hvor er det tydeligt.
 - b. Hvis nej, giv gerne et bud på, hvordan det kan tydeliggøres.
3. Er det tydeligt, hvilke krav der er til undervisningen, og hvor der lægges op til lærerens didaktiske valg?
 - a. Hvis ja, giv gerne et eksempel på, hvor er det tydeligt.
 - b. Hvis nej, giv gerne et bud på, hvordan det kan tydeliggøres.

4.1 Forstår I sammenhængen mellem de tre indholdsområder?

Ingen kommentarer til dette spørgsmål.

4.2 Er det tydeligt, at der i alle tre indsatsområder indgår både praktisk og teoretisk indhold?

Lærerne mener overordnet set, at balancen mellem det praktiske og det teoretiske fungerer. De peger på følgende:

- Det praktiske indhold opleves som eksplicit igennem hele fagplanen.
- Det teoretiske indhold står derimod mere implicit, hvilket kan betyde, at uerfarne lærere evt. ikke bliver "guidet" tilstrækkeligt, men selv skal fortolke det.
- Det teoretiske indhold kan fx udfoldes mere på 6. klassetrin, blandt andet ved ord som "fagbegreber" eller "fagsprog".

4.3 Er det tydeligt, hvilke krav der er til undervisningen, og hvor der lægges op til lærerens didaktiske valg?

Lærerne oplever umiddelbart, at det er tydeligt. De peger på følgende:

- De er generelt glade for den metodefrihed og råderum, som de læser i udkastet, og som gør, at man kan beskæftige sig med noget, "som man brænder for". Det stiller samtidig krav til læreren, som en lærer udtrykker: "For man skal virkelig træde i karakter her".
- Lærerne drøfter, at der ikke er nogen eksempler på, hvordan man kan gøre i undervisningen. De er derfor bekymrede for, om forskellige lærere kommer det samme sted hen med deres forskellige elevgrupper.
- Lærerne oplever et dilemma i forhold til, hvordan materialer og faciliteter beskrives i fagplanen. På den ene side foreslår lærere at skrive ind, at materialevalg kan afhænge af lokale muligheder, da skolernes værkstedsfaciliteter varierer meget. På den anden side kan der være risiko for, at faglokaler nedlægges, hvis materialer ikke nævnes eksplicit. Lærerne oplever, at faglokaler er vigtige for arbejdet med sanserne.

5. Samlet indtryk af råudkast til fagplanen

Det har vi spurgt lærerne om:

1. Er fagplanen i sin helhed enkel og til at forstå?
 - a. Er faget beskrevet konkret og præcist?
2. Er fagplanen bygget overskueligt op?
 - a. Giv eksempler på dele, der bidrager til overskuelighed.
 - b. Giv forslag til, hvad der kan gøre fagplanen mere overskuelig.
3. Er sproget lettilgængeligt?
 - a. Hvilke ord/begreber/sætninger/tekstdele fungerer særligt godt?
 - b. Hvad kan skrives mere enkelt?
4. Forestil jer – ud fra det nuværende råudkast – at I skal bruge fagplanen i planlægning af jeres undervisning:
 - a. Giver fagplanen plads til at skabe en god balance mellem fagets mere praktiske og abstrakte/teoretiske sider?
 - b. Giver fagplanen plads til egne didaktiske refleksioner og didaktisk dialog?
5. Hvad er jeres bedste råd til fagudvalget i deres videre arbejde?

5.1 Er fagplanen i sin helhed enkel og til at forstå?

Lærerne vurderer overordnet, at fagplanen er forholdsvis enkel og kort. Nogle lærere efterspørger enkelte punkter, som de mener kan tydeliggøres:

- Lærerne oplever, at det er uklart, hvor *design* hører hjemme, og hvor meget det skal vægtes i forhold til de øvrige indholdsområder.
- Lærerne peger på, at vægtningen mellem indholdsområderne fremstår uklar og kan tydeliggøres i teksten.
- Lærerne foreslår at indføre ”finværksted” og ”grovværksted” for at skabe kobling til håndarbejde og sløjd.
- Lærerne oplever, at afsnittet om Fagets karakter er velfungerende, men kan gøres kortere og mere præcist.

5.2 Er fagplanen bygget overskueligt op?

Ja, lærerne er enige om, at fagplanen er bygget overskueligt op. Punktstillinger fungerer godt og kunne bruges endnu mere.

5.3 Er sproget lettilgængeligt?

Lærerne oplever generelt, at nogle ord er for akademiske og svære at forstå, og at teksten er svær at læse. Eksempler på ord/begreber, der er svære at forstå: *erkendeformer*, *greb*, *beskaffenhed*, *håndelag* og *iterative processer*.

5.4 Kan fagplanen bruges i planlægning af undervisningen?

Lærerne oplever, at der er mange gode ting ved fagplanen generelt, og at den giver plads til didaktisk refleksion.

Nogle savner dog eksempler, og som tidligere nævnt, at der fx beskrives materialer. Hvis der ikke kommer til at stå mere i selve fagplanen, vil det ifølge lærerne være vigtigt med inspiration i en undervisningsvejledning.

5.5 Hvad er jeres bedste råd til fagudvalget i deres videre arbejde?

1. **Værkstedsfagenes rolle:** Pas på med at tro, at værkstedsfag er løsningen på alle ting (fx inklusion og mistrivsel).
2. **Enkelthed og eksempler:** Fortsæt med enkeltheden, og tilføj gode eksempler.
3. **Eleverne:** Fasthold, at faget bygger på elevernes interesser, nysgerrighed og glæde. Det er så vigtigt.

Del 2: Feedback fra lokale afprøvninger

Om datagrundlaget

Alle landets skoler har som et led i Udviklingsprogrammet haft mulighed for at gennemføre lokale afprøvninger af de enkelte rådkast til fagplaner og indsende deres feedback til EVA i efteråret 2025. Ved de lokale afprøvninger har lærerne – enkeltvis eller i teams – anvendt den samme spørgeramme som ved de regionale workshops. EVA har foretaget en sammenfatning af feedback fra de lærere (fra fagplansskoler eller andre skoler) og andre aktører (fx interesseorganisationer og professionshøjskoler), der har bidraget med feedback fra lokale afprøvninger.

Følgende sammenfatning bygger udelukkende på den feedback, EVA har modtaget fra de lokale afprøvninger, og skal ses som et tillæg til lærernes feedback fra regionale workshops.

I sammenfatningen skelnes der ikke mellem de forskellige typer af bidragsydere – og for læsbarhedens skyld bliver alle bidragsydere omtalt som ”lærere”.

Lokal afprøvning af fagplanen for håndværk/design

Antal bidrag fra lokale afprøvninger:	6
Heraf antal bidrag fra fagplansskoler:	5
Heraf antal bidrag fra andre skoler	0
Heraf antal bidrag fra andre aktører:	1

1. Fagets formål

1.1 Giver teksten om Fagets formål umiddelbart mening?

Overordnet set understøtter feedbacken fra de lokale afprøvninger, at teksten giver mening. Lærerne skriver fx, at det er "kort" og "konkret".

1.2 Hvor i teksten kan I særligt se faget for jer?

Fra de lokale afprøvninger fremhæver lærerne, at faget træder tydeligt frem i valg af relevante ord, som passer til det, faget bør fokusere på. Heriblandt nævnes: *håndelag, værkstedsfællesskab, resourceperspektiver, æstetik, mestring og funktionalitet*.

1.3 Kan I læse af teksten, hvad eleverne skal have ud af undervisningen?

Lærerne peger på, at de godt kan se, hvad eleverne skal have ud af undervisningen. Dog efterspørges, at både *natur* og *sikkerhed* skrives endnu tydeligere frem som vigtige omdrejningspunkter for faget.

2. Fagets karakter

2.1 Giver teksten om Fagets karakter umiddelbart mening?

Lærerne kommer med forskellige tilbagemeldinger på Fagets karakter. Nogle mener, at teksten overordnet set giver mening, mens andre peger på, at teksten fremstår ”lang og teksttung”, ”kompliceret” og med ”for mange fine ord”.

Der peges bl.a. på, at følgende formuleringer/begreber fremstår uklare:

- *Designprofession og designfaglighed* – lærerne foreslår at omformulere begreberne.
- *Analysere og vurdere idéer* – lærerne foreslår, at erstatte med ”reflektere og arbejde med”.
- *Erkendformer og fænomener* – lærerne undrer sig over, hvad der menes med begreberne.

Det bliver desuden foreslået at ændre formuleringen *menneskers brug af naturen* til ”menneskets samspil med naturen”.

2.2 Er beskrivelsen af Fagets karakter relevant for jeres fag?

Lærerne peger på forskellige begreber og formuleringer i teksten, som fremstår relevante for faget, fx:

- Naturforbundethed
- Faget er et værkstedsfag
- Eleverne arbejder både individuelt og i fællesskab.

Samtidigt opleves teksten også ambitiøs i forhold til fagets størrelse – og lærerne udtrykker bekymring for, om de kan rumme det, der står beskrevet, inden for fagets tidsramme.

Nogle udtrykker i deres feedback, at afsnittet med fordel kunne indledes med ”Faget er et værkstedsfag”, da nuværende indledning opleves højtflyvende og ukonkret for lærerne.

Derudover savner nogle af lærerne, at det bliver mere tydeligt, hvordan faget kan forbinde sig til bestemte håndværksfag, samt at ”arbejdssikkerhed” nævnes som et centralt element i faget.

3. Fagets indhold

3.1 Giver teksten om Fagets indhold umiddelbart mening?

Feedbacken fra de lokale afprøvninger peger på, at teksten i Fagets indhold fortsat er i proces. Lærerne sætter spørgsmålstegn ved dele af indholdet og kommer ligeledes med forslag til justeringer, herunder:

- Indholdsområde *Ting og kultur*: Lærerne spørger på tværs af lokale afprøvninger ind til, hvad der menes med *ting*. Det foreslås at kalde indholdsområdet ”Design og kultur” i stedet.
- Indholdsområde *Håndværk og designprocesser*: Lærerne peger på, at *æstetiske læreprocesser* og *fabulerende processer* er uklare begreber, som i denne sammenhæng kan udelades eller omformuleres, så der i stedet står: ”Elever skal gives mulighed for at bruge deres fantasi gennem enkle designprocesser”.

Derudover undrer nogle sig over, at der står: *eksperimenterer* i teksten. Lærerne forbinder ikke faget med at lave eksperimenter og foreslår at erstatte eksperimenter med ”afprøver” eller ”øver sig i”.

”Et eksperiment forudsætter, at vi ikke kender udfaldet. Hvilket aldrig er gældende i H&D. Vi øver, reflekterer og afprøver, skaber. Men vi er altid i kontrol og kan forudsige et udfald. I en designproces kan der være elementer af eksperimenterende udfald. Men grundlæggende er arbejdsprocesser ikke et eksperiment.

FEEDBACK FRA LOKAL AFPRØVNING

3.2 Kan I genkende jeres fag i de beskrevne indholdsområder?

Lærerne peger overordnet på, at faget er genkendeligt i de beskrevne indholdsområder. Herunder vurderes indholdsområdet *Håndværk og skabende processer* at være genkendeligt som kernen i faget

3.3 Hvordan fungerer figuren for Fagets indhold?

Lærerne bidrager med blandede tilbagemeldinger på figuren. Nogle mener, at figuren skaber et godt overblik, mens andre mener, at den fremstår ”malplaceret” og ”ikke gennemarbejdet”.

Lærerne kommer med følgende forslag til justeringer:

- *Ting og kultur* kan ændres til ”Design og kultur”.
- Natur kan fremgå under *ressourcer*.
- *Håndværk og skabende processer* må gerne fremstå bærende og fylde mere visuelt end yin og yang.

3.4 Opleves fagplanens forslag til trinforløb anvendeligt?

Lærerne oplever overordnet set, at fagplanens forslag til trinforløb fremstår anvendeligt.

Nogle skriver i deres feedback, at de umiddelbart foretrækker at kigge på målene for valgfagsniveauet frem for dem, der står for 5.-6. klassetrin, fordi de fremstår ”nemmere”. Til valgfaget har andre noteret sig, at der er ”mange store ord” i trinmålene.

3.4 Giver trinforløbet et billede af progression?

Lærerne peger på, at de godt kan se progression i beskrivelsen af trinforløbene, bl.a. i brugen af ord, men flere fremhæver samtidig, at der er et højt tempo og ambitionsniveau fagets størrelse taget i betragtning.

4. Fagspecifikke spørgsmål

4.1 Forstår I sammenhængen mellem de tre indholdsområder, som beskrevet indledende under indholdsområder?

Lærerne peger på, at de grundlæggende forstår sammenhængen mellem de tre indholdsområder. Særligt fremhæves indholdsområderne *Håndværk og skabende processer* samt *Materialer og ressourcer* som to velbeskrevne områder, der spiller fint sammen.

4.2 Er det tydeligt, at der i alle tre indholdsområder indgår både praktisk og teoretisk indhold?

At indholdsområderne indeholder både praktisk og teoretisk indhold, er for lærerne tydeligt, når der bruges formuleringer som: *Praktiske erfaringer med materialeegenskaber relateres til viden om materials oprindelse, fremstilling og livscyklus.*

Det teoretiske indhold fremstår dog ikke helt tydeligt for lærerne i alle indholdsområder. Nogle spørger fx til, om teorien i *Håndværk og skabende processer* handler om at arbejde med teorien bag teknikkerne i håndværket, fx "hvorfør vælge skrue frem for søm" eller "hvorfør håndsy i stedet for at sy på maskine", og "hvad det gør ved kvaliteten af det, man laver".

4.3 Er det tydeligt, hvilke krav der er til undervisningen, og hvor der lægges op til lærerens didaktiske valg?

Feedbacken fra de lokale afprøvninger peger på en bekymring blandt lærerne, der handler om omfanget af de krav, der stilles til undervisningen.

”Man kan hurtigt komme til at tænke på, om man nu får lært dem alt det, de skal.

FEEDBACK FRA LOKAL AFPRØVNING

Derudover savner lærerne flere "jordnære" eksempler på undervisningen, der lægger op til, at læreren kan træffe didaktiske valg i overensstemmelse med kravene.

5. Samlet indtryk af råudkast til fagplanen

5.1 Er fagplanen i sin helhed enkel og til at forstå?

På tværs af lokale afprøvninger mener lærerne, at fagplanen kan gøres endnu mere kort og præcis. Nogle foreslår at gøre indholdsområderne kortere og i stedet supplere med vejledninger.

5.2 Er fagplanen bygget overskueligt op?

Overordnet set vurderer lærerne, at fagplanen er bygget overskueligt op i de tre afsnit. Dog oplever lærerne, at tekstens længde til hvert afsnit gør, "at hvert afsnit virker langt". Nogle beskriver fagplanen som "meget ordrig" og giver udtryk for en bekymring for, at man som lærer ikke kan leve op til det, der står.

5.3 Er sproget lettilgængeligt?

Lærerne giver udtryk for, at fagplanen indeholder mange lange ord og formuleringer, som skaber forvirring om den egentlige betydning. De efterspørger et sprog, som man som lærer hurtigere kan navigere i til hverdag.

5.4 Kan fagplanen bruges i planlægningen af undervisningen?

Nogle kan godt se, at fagplanen skaber plads til en god balance mellem fagets teoretiske og praktiske sider – mens andre sår tvivl om dette.

Lærerne påpeger, at fagplanen giver god plads til egne refleksioner og dialog. Der bliver dog sat spørgsmålstejn ved, om der i det nuværende råudkast er skabt for meget plads til egne valg.

” Rammerne er blevet alt for brede. Det kommer ikke til at hjælpe nogen.

FEEDBACK FRA LOKAL AFPRØVNING

5.5 Hvad er jeres bedste råd til fagudvalget i deres videre arbejde?

Lærerne bidrager kun med få kommentarer til spørgsmålet. På baggrund af den samlede feedback kan lærernes råd opsummeres som følgende:

- **Enkelt og kort format:** Lærerne ønsker et mere simpelt sprog "uden for mange ord" og en fagplan skrevet i et kort format.
- **Fokus på sikkerhed:** Lærerne efterspørger, at "sikkerhed" fremgår mere eksplicit i fagplanen. Det bemærkes, at sikkerhed er en vigtig forudsætning for arbejdet i faget.

EVA – analyser, redskaber og udvikling, der styrker uddannelser og dagtilbud.

EVA

+45 35 55 01 01
eva@eva.dk
www.eva.dk

© 2026 EVA (Danmarks Evalueringsinstitut)
Citat med kildeangivelse er tilladt

ISBN (www): 978-87-7182-860-3